

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ELSŐ SZEKCIÓ

VASSALLO kontra MAGYARORSZÁG

(32662/20. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2023. október 26.

Ez az ítélet végleges, de szerkesztői felülvizsgálat tárgyát képezheti.

A Vassallo kontra Magyarország ügyben,

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (Első Szekció), a következő tagokból álló bizottságként:

Alena Poláčková, *elnök*,

Paczolay Péter,

Gilberto Felici, *bírák*,

és Liv Tigerstedt, a *szekció helyettes jegyzőkönyv-vezetője*,
tekintettel a következőkre:

az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 34. cikke alapján 2020. július 29-én Magyarország ellen benyújtott 32662/20. sz. kérelmet, amelyet egy 1978-ban született, G. Thuan Dit Dieudonné, Strasbourgban praktizáló ügyvéd által képviselt, Ibizán élő olasz állampolgár, Martin Ariel Vassallo (a továbbiakban: kérelmező) nyújtott be a Bírósághoz;

határozat arról, hogy a kérelemről értesítik a magyar kormányt (a továbbiakban: Kormány), képviseli: Tallódi Z., az Igazságügyi Minisztérium alkalmazottja;

az olasz Kormány azon határozata, hogy nem élt az Egyezmény 36. cikkének 1. pontja és a Bíróság Szabályzata 44. § 1. b) pontja szerinti beavatkozási jogával;

a felek észrevételei;

miután 2023. október 3-án zárt ülésen tanácskozott,

meghozza az alábbi ítéletet, amelyet az említett napon elfogadtak:

AZ ÜGY TÁRGYA

1. Az ügy tárgya a magyar hatóságok állítólagos mulasztása a Gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló hágai egyezmény („Hágai Egyezmény”) szerinti eljárás gyors vizsgálatának elmulasztása tekintetében.

2. A kérelmező 2009-ben találkozott a magyar állampolgárságú B.-vel. Évekig éltek együtt Spanyolországban, ahol 2015-ben házasságot kötöttek. Ebből a házasságból két gyermekük született, az egyik 2013-ban Magyarországon, a másik 2015-ben Spanyolországban. 2017 januárjában a gyermekekkel egy harmadik országban töltött családi nyaralást követően egyedül tért vissza ibizai otthonukba. B. a gyermekekkel Magyarországra utazott, és bejelentette a kérelmezőnek, hogy véglegesen ott kíván letelepedni.

I. A MAGYAR BÍRÓSÁGOK ELŐTTI ELJÁRÁS

A. A gyermekek visszatérésével kapcsolatos eljárás

3. 2017. február 15-én a kérelmező a gyermekek Spanyolországba történő visszavitele iránti kérelmet nyújtott be a Hágai Egyezmény alapján. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2017. július 13-án, megállapítva, hogy a gyermekek szokásos tartózkodási helye Spanyolországban van, elrendelte a gyermekek visszavitelét. 2017-ben és 2018-ban a Fővárosi Törvényszék, majd a *Kúria* is megerősítette ezt a határozatot.

4. Az Alkotmánybíróság 2018. február 13-án felfüggesztette a visszaviteli végzések végrehajtását, 2018. november 27-én pedig megsemmisítette a korábbi határozatokat, arra hivatkozva, hogy a gyermekek érdekeit nem vették kellőképpen figyelembe, ami sérti B. tisztességes eljáráshoz való jogát.

5. 2019. március 25-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság a gyermekekre vonatkozó pszichológiai vélemény beszerzését követően ismét elrendelte a gyermekek Spanyolországba történő visszavitelét. A határozatot a későbbi eljárásban a Legfelsőbb Bíróság és a *Kúria* helybenhagyta.

6. A fenti eljárások során olyan bizonyítékokat vettek figyelembe, mint pld. a család közös lakása a különválásig, a felek pénzügyi hozzájárulása a családfenntartáshoz, valamint a gyermekek beíratása a helyi közösségekbe, óvodákba és egészségügyi szolgáltatásokba.

7. 2019. október 21-én az Alkotmánybíróság újból felfüggesztette a hazatérési eljárás lefolytatását, majd 2020. február 25-én az utolsó eljárást is megszüntette azzal az indokkal, hogy a Spanyolországba való visszatérésnek a gyermekekre gyakorolt pszichológiai hatásait nem értékelték kellőképpen, és az anyának nem volt lehetősége arra, hogy kérdéseket tegyen fel a szakértőnek.

8. 2020. június 22-én a Pesti Központi Kerületi Bíróság az anya által benyújtott pszichológiai magánszakvéleményt megvizsgálva ismét elrendelte a gyermekek Spanyolországba történő visszavitelét.

9. Időközben 2019. december 10-én a Debreceni Járásbíróság Magyarországon a 2201/2003/EK Rendelet alapján végrehajthatónak ismerte el a kérelmező javára a házasság felbontásával és a felügyeleti joggal kapcsolatos spanyol ítéletet, valamint a gyermekek visszaadását (lásd az alábbi 14. és 16. pontot).

B. Egyéb vonatkozó határozatok és tények

10. A kérelmező 2017-ben ötször, 2018-ban háromszor, 2019-ben pedig négyszer láthatta gyermekeit, miután B. együttműködésének elmulasztására tekintettel többször is eljárta a magyar hatóságoknál.

11. 2020. július 26-án egy szülői látogatás során a kérelmező Spanyolországba vitte a gyermekeket, ahol az ügy iratai szerint azóta is vele vannak.

12. A Fővárosi Törvényszék 2020. november 24-én a spanyol hatóságoktól kapott tájékoztatást követően kérelmező által Magyarországon indított visszaküldési eljárást e *de facto* újraegyesítésre tekintettel megszüntette.

II. A SPANYOL BÍRÓSÁGOK ELŐTTI ELJÁRÁS

A. A gyermekek visszatérésével kapcsolatos eljárás

13. A magyar Alkotmánybíróság fent említett első határozatát követően a kérelmező a spanyol bíróságoknál is eljárásokat kezdeményezett a gyermekek visszaadása érdekében.

14. 2019. október 30-án a Brüsszel *Iib. rendelet* 42. cikkében előírt igazolást továbbították a magyar hatóságoknak a gyermekek Spanyolországba történő visszavitelét elrendelő határozat végrehajtása céljából (lásd az alábbi 16. pontot).

B. Más releváns határozatok

15. 2018. január 31-én a kérelmező által indított külön eljárásban az Ibizai Elsőfokú Bíróság a gyermekek ideiglenes felügyeleti jogát neki ítélte.

16. A magyar bíróságok illetékességének hiányával kapcsolatos határozatot követően a kérelmező 2018. február 23-án házasság felbontására irányuló kereseti kérelmet nyújtott be az Ibizai Elsőfokú Bírósághoz, amely 2019. január 21-én kimondta a házasság felbontását. A bíróság megállapította, hogy a gyermekek szokásos tartózkodási helye az apjuknál, Spanyolországban van, és elrendelte a gyermekek visszavitelét, valamint megjelölte a felügyeleti jog, a szülői látogatások és B. tartásdíjhoz való hozzájárulásának módozatait, és megtiltotta, hogy B a gyermekekkel együtt hagyja el Spanyolországot.

III. PANASZOK

17. A kérelmező az Egyezmény 8. cikke alapján a gyermekek szokásos tartózkodási helyükre való visszatérésével kapcsolatos eljárások késedelmét, a Hágai Egyezménynek a magyar Alkotmánybíróság általi téves alkalmazását, szülői kapcsolattartás jogának az érintett időszakban történő érvényesítéséhez nyújtott segítség hiányát, valamint a spanyol bíróságok határozatai végrehajtásának elmulasztását kifogásolta.

VONATKOZÓ JOGI HÁTTÉR ÉS JOGGYAKORLAT

18. A vonatkozó hazai jogot és gyakorlatot, valamint a nemzetközi és összehasonlító jogot az alábbi ítéletek tartalmazzák: *X kontra Lettország* ([NK], 27853/09. sz., 34-42. pont, EJEB 2013), *Tonello kontra Magyarország* (46524/14. sz., 47-49. pont, 2018. április 24.) és *M.V. kontra Lengyelország* (16202/14. sz., 45-55. pont, 2021. április 1.).

A BÍRÓSÁG ÉRTÉKELÉSE

AZ EGYEZMÉNY 8. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

A. Elfogadhatóság

19. A Kormány úgy vélte, hogy a kérelmező már nem áldozat, mivel ismét gyermekeivel él. Előadták továbbá, hogy az eljárás időtartamát az anya és a gyermekek alapvető jogaihoz kapcsolódó eljárási szabálysértések indokolták.

20. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelmező számára kedvező döntés vagy intézkedés elvileg nem elegendő ahhoz, hogy megfossa őt az Egyezmény 34. cikke értelmében vett „áldozati” státuszától, kivéve, ha a nemzeti hatóságok kifejezetten vagy érdemben elismerték, majd orvosolták az Egyezmény megsértését (lásd *Gäffen kontra Németország* [NK], 22978/05. sz. ügy, 115. pont, EJEB 2010).

21. A kérelmező legfontosabb érve az volt, hogy a magyar hatóságok késedelmesen bírálták el a kérelmét. Az eljárás kérelmező szempontjából sikeres kimenetele, vagy ahogy a Kormány által sugallani látszik, a gyermekeivel való *tényleges* újraegyesítés nem felel meg a fent említett kritériumoknak. Ezért a kérelmező továbbra is hivatkozhat arra, hogy az Egyezmény 8. cikke állítólagos megsértésének áldozata lett.

22. A Bíróság megállapítja, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan alaptalan, és az Egyezmény 35. cikkében felsorolt egyéb okok alapján sem elfogadhatatlan. A kérelmet ezért elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdemi kérdések

23. A jelen ügy szempontjából releváns alapelveket az *X kontra Lettország* (hiv. fent, 93-108. pont), a *Shaw kontra Magyarország* (6457/09. sz., 70. pont, 2011. július 26.) és az *R.S. kontra Lengyelország* (63777/09. sz., 54-55. pont, 2015. július 21.) ítéletek tartalmazzák.

24. A kérelmező családi élet tiszteletben tartásához való jogának elsődleges sérelme nem az alperes állam cselekményének vagy mulasztásának tulajdonítható, hanem az anya cselekményének, aki gyermekeiket Magyarországra vitte. Ez a cselekmény mindazonáltal pozitív

kötelezettséget rótt az alperes államra, hogy biztosítsa a kérelmező számára a családi élet tisztelőben tartásához való jogát, ami magában foglalta a Hágai Egyezmény szerinti kérelmének vizsgálatát annak érdekében, hogy biztosítsa a gyermekeivel való mielőbbi újraegyesítést (lásd *G.N. kontra Lengyelország*, 2171/14. sz. ügy, 47-48. pont, 2016. július 19.).

25. A gyermekek visszaadására vonatkozó magyar hatóságok előtti eljárás 2017. február 15-én indult, és 2020. november 24-én volt befejezettnak tekinthető. A hazai bíróságoknak mintegy három év és kilenc hónap kellett az ügy elintézéséhez, miután az ügyet tizenkét alkalommal, négy különböző eljárási fokon vizsgálták. A Bíróság megállapítja, hogy ebből az időből az Alkotmánybíróságnak 2018-ban nagyjából kilenc hónapra (fenti 4. pont), 2019/20-ban pedig négy hónapra (fenti 7. pont) volt szüksége a visszatérési határozat végrehajtásának felfüggesztésétől az alsóbb fokú bíróságok határozatának megsemmisítéséig. Mindemellett az eljárást végül a *de facto* újraegyesítés miatt szüntették meg.

26. Mivel az idő múlása azzal a kockázattal jár, hogy a nem honos szülő helyzete helyrehozhatatlanul veszélybe kerül, a Hágai Egyezmény szerinti eljárások sajátos jellege miatt a hazai bíróságoknak arra a vélelemre kell támaszkodniuk, hogy a gyermekeknek a szokásos tartózkodási helyükre történő azonnali visszatérése szolgálja a legjobb érdeküket (lásd *mutatis mutandis: McIlwrath kontra Oroszország*, 60393/13. sz. ügy, 126. pont, 2017. július 18.).

27. Az Egyezmény azt is előírja a szerződő államok számára, hogy bíróságaikat úgy szervezzék meg, hogy azok a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben megfeleljenek az „ésszerű idő” kritériumának, amelyet a magyar Alkotmánybíróság B. eljárási jogaival kapcsolatban meg is említett. Ezért, ha a pszichológiai szakvéleményt és a szakértő felek általi meghallgatását elengedhetetlennek tartják is az ilyen, az ügy tárgyából fakadóan sürgős eljárásokban, az igazságszolgáltatási rendszert és az eljárást úgy kellett volna megszervezni, hogy ezeket a lépéseket az eljárás legkorábbi szakaszában megtegyék a többszöri perújítás és késedelem elkerülése érdekében. Az ilyen óvintézkedések hiánya miatt a három év és kilenc hónapos időtartam egy olyan érzékeny ügyben, mint a kisgyermekek nemzetközi visszatérése és szülői felügyeleti joga, nem felelt meg a gyors eljárásra vonatkozó pozitív kötelezettségnek (vö. a fent hivatkozott *R.S. kontra Lengyelország*, 70. pont). A Bíróság nem észlelt olyan körülményt, amely a hazai bíróságokat mentesítené e kötelezettségek alól.

28. A Bíróság azt is megjegyzi, hogy az Alkotmánybíróság határozatainak kivételével valamennyi bírósági határozat a kérelmező javára szólt. Az is feltűnő, hogy a Debreceni Járásbíróság 2019. december 10-én végrehajthatónak ismerte el a spanyol bíróságnak a kérelmező javára hozott, a szülői felügyeleti joggal kapcsolatos határozatát. Úgy tűnik azonban, hogy a két eljárásrendet egyetlen szakaszban sem kapcsolták össze, és a spanyol bíróság határozatának végrehajtására sem történt semmilyen intézkedés.

29. A fenti megfontolások elegendőek ahhoz, hogy a Bíróság megállapítsa, hogy megsértették az Egyezmény 8. cikkét. E következtetésre tekintettel a további érvek vizsgálatára nincs szükség.

AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

30. A kérelmező 17.748,80 eurót (EUR) követelt vagyoni kár jogcímen, amelyet a bírósági eljárásokhoz kapcsolódó fordítási díjak, az utazási és szállásköltségek, valamint a szülői látogatások költségeiként jelöltek meg és dokumentáltak. A gyermekeitől való szükségtelenül hosszú ideig tartó elválasztás okozta gyötrelmek és az újraegyesülésük utáni kapcsolatteremtés okozta trauma miatt a kérelmező 40.000 EUR-t kért. A kérelmező továbbá 12.000 EUR-t követelt a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások megtérítésére, és bemutatta a képviselője által benyújtott számlák másolatát, amelyek az ügy tanulmányozására, az eredeti keresetlevélre, valamint a Kormány észrevételeire adott válasz-beadványokra vonatkoznak.

31. A Kormány ezeket a kérelmeket túlzónak minősítette, és a kérelmek elutasítását kérte.

32. A Bíróság megállapította, hogy a magyar hatóságok nem tettek megfelelő intézkedéseket a gyermekek szokásos tartózkodási helyükre való visszatérésével kapcsolatos eljárások gyors lezárása érdekében. Így a szóban forgó késedelmek és a kérelmezőnek a gyermekeihez való későbbi magyarországi látogatásaihoz szükséges költségei között okozati összefüggés áll fenn. A benyújtott dokumentumok alapján és a méltányossági alapon hozott ítélet alapján a Bíróság 4.000 EUR vagyoni kártérítést ítél meg, az esetlegesen felszámítandó adóval növelve.

33. Ami a nem vagyoni kárt illeti, a sérelmezett helyzet nyilvánvalóan fokozta a kérelmezőnek a gyermekeitől való elválasztásából eredő fájdalmát, amelyet az Egyezmény megsértésének megállapítása nem kompenzál kellőképpen. A Bíróság ezen a jogcímen méltányossági alapon 9.000 EUR-t, plusz az esetlegesen fizetendő adók összegét ítéli meg.

34. Tekintettel a rendelkezésére álló dokumentumokra, a költségek és kiadások megtérítése tekintetében Bíróság 4.000 EUR plusz az esetlegesen fizetendő adók megfizetését tartja észszerűnek.

EZEN OKOKBÓL A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG,

1. *Kinyilvánítja*, hogy a kérelem elfogadható;
2. *Megállapítja*, hogy megsértették az Egyezmény 8. cikkét;
3. *Úgy dönt*
 - (a) hogy az alperes állam három hónapon belül fizesse meg a kérelmezőnek a következő összegeket:

VASSALLO kontra MAGYARORSZÁG, ÍTÉLET

- (i) 4.000 (négyezer) EUR, plusz az esetlegesen felszámítandó adó, vagyoni kár jogcímen;
 - (ii) 9.000 (kilencezer) EUR, plusz az esetlegesen felszámítandó adó, a nem- vagyoni kár jogcímen;
 - (iii) 4.000 (négyezer) EUR, plusz a kérelmezőt esetlegesen terhelő adó, a költségek és kiadások tekintetében;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártától a teljesítésig a fenti összegek után egyszerű kamatot kell fizetni, amelynek mértéke az Európai Központi Banknak a késedelmi időszak alatt érvényes marginális hitelkamatlábával plusz három százalékponttal egyenlő;
4. *Elutasítja* a kérelmező méltányos elégtétel iránti kérelmét az ezt meghaladó részében.

Kelt angol nyelven, közölve írásban 2023. október 26-án a Bíróság Szabályzata 77. cikkének 2. és 3. pontja alapján.

Liv Tigerstedt
Jegyzőkönyv-vezető helyettes

Alena Poláčková
Elnök